Ч. 247 Четвер 5 (17) падолиста 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостваx на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(З парляментарних справ.)

До „Руслана“ пишуть з Відня під днем 12 с. м.:

Вчера (в пятницю) покінчив митово-торговельний субкомітет розправи над митово-торговельною угодою з Угорщиною. Правительственне предложенє принято без зміни. А треба знати, що се предложенє різнить ся від дотеперішної угоди хиба тим, що в нїм австрийске правительство умістило деякі поправки в користь Долитавщини. Нинї (в суботу) відбуде банковий субкомітет своє послїдне засїданє і покінчить розправи над банковим статутом. Справу валюти і другі реформи грошеві треба буде відложити на слїдуючі тижднї. В четвер, 17 падолиста, збере ся вже повна угодова комісия, а предметом розправ буде покінчена митово-торговельна угода. В комісиї покаже ся, о скілько сильно думає лївиця обструовати? Там засїдає 20 тихих і явних обструкціонїстів. Там і прояснить ся ситуация і там спізнасть правительство, чи можливе буде угоду перевести парляментарною дорогою? Плян правительства вам звістний. Оно хоче до кінця падолиста упоратись в комісиї з обома предложенями, отже і з банковим, а в грудни внести ті предложення до повної палати.

В субкомітетї порушено з сторони теперішної більшости парляментарної справу поодешевленя соли кухонної і денатуралізованої. Рускі, словіньскі, польскі і чеські посли жадали, щоби сіль кухонну обнизити в цінї до 7 кр. на кільо. Жаданє се не могло увійти в договор торговельний, але буде виявлене в резолюциї, котра завізвє правительство до акциї в тім напрямі.

З банкової комісиї вийдуть дві резолюциї, одна що-до приниманя застарілих банкнотів через банк і по шести лїтах від скасованя якогось банкнота; друга що-до приниманя довше речинцевих векслїв господарских, понад звичайні купецкі та промислові, тримісячні.

Ситуация політична незмінена. Парляментарна більшість держить ся. Лївиця на разї розпадає ся. Чи розклад сей потрафить лївиця направити? — покаже будучність. Але те завітне, що справа язикових розпоряджень зійшла на другий плян.

Я вже писав вам, що коли чиє положенє є критичне, то лише нїмецкої лївиці. Правиці Нїмцї не розбили, самі розпадають ся, зручних полїтиків посеред себе не мають, а в горі записані як найгірше ірредентичними заявами Вольфів і Шенерерів. В міру однакож, як нїмецка лївиця буде ослабати, зростуть сили австрийских Славян. Навіть на случай зміни конституциї, Нїмцї не зискають нїчого. Противно! З зміною конституциї упала би раз на все несправедлива для Славян виборча ґеометрия Шмерлїнґа. Славяньскі посли увійшли би до парляменту ще в більшій силї, ніж до тепер. З сего і зрозумієте, що судьба Славян австрийских лежить нинї в руках самих-же Славян. Витривають Славяни на нинїшнім становиску, то доля їх взагалї обезпечена. Гр. Тун не носить ся нинї з пляном зміни конституциї. Але Нїмцї обструкциєю своєю можуть чи то ґр. Туна, чи яке друге правительство зневолити до такої зміни.

Вкінци додам ще, що нові банкноти на 50 корон, які мають з слїдуючим роком увійти в обіг, не будуть виключно нїмецко-угорскі. На нїмецкім боцї банкнотів будуть уміщені і написи у всїх славяньских язиках Долитавщини. Є се заслуга бувшого міністра Білиньского. В комісиї банковій підняли сю справу посли Страньский і Вахнянин проти Гросса і Авшпіца.

Відозва.

Ведені горячим бажанем справити і добрим зерном засїяти одну велику а облогом лежачу руску ниву, оснували ми у Львові „Товариство для розвою рускої штуки“, котре на першім загальнім зборі дня 3-ого падолиста вже уконституовало ся, і свою дїяльність устроєнем першої рускої вистави образів розпочало.

Стрінувши ся з теплим привітом всеї рускої праси, і надіючи ся, що стане оно виразом всеї нашої суспільности, дїлимо ся з нею головнїйшими уступами Статута сего товариства, а іменно:

§. 2. Предметом підприємства Товариства є: дбати про розвій рускої штуки взагалї, а в осібна: малярства, різьбарства і золотарства, так церковного, як і сьвітского, поміж членами товариства, достатчуванєм тимже відповідних жерел зарібку, виконуванем артистичних робіт одвітно вимогам сучасної штуки совістно і по можности дешево, утримуванем вистав штуки, робітнї артистичної, посередниченєм при купнї і продажи дїл штуки, та взагалї спільними силами попирати змаганя своїх членів до користного розвою питомої штуки рускої і спо-

ҐАЙ.

(З хорватского — Любомира Бабича.)

Я стояв на горбку перед дальматиньскою віллею, а мої очи розкошувались прегарною, майже чарівною картиною вистави в вечірню пору. На долинї ворушились необсяглі оком товпи в безупиннім руху, а вечірний вітрець доносив до мого уха веселі розмови, молоді голоси, солодкий сьмiх. Шум сріблистих бризків-трискавців лучив ся з солодким шепотом і гамором, водопаду — і менї здавалось, що чую рух могучих сил якогось молодого житя. А чародійне сьвєво електричних сонць заливало цїлу гарну картину своїми проміннями, в котрих блеску я бачив білі лиця і стрункі стани дївчат, крісаті коркоші моторних хлопців з усїх закутків рідного краю, бачив прегарний огород з цьвітами і макатами зелени, бачив розкішні віллї — і мою душу обгорнуло чутє розради, гордости і щастя, що те все можу назвати хорватским, і мої уста шептали раз-по-раз: „Гей, Хорватиє, моя мати!“

В віддаленю з бальконa палати співацкого товариства задзвенїла з нечевя пісня — стара, сьвята пісня. Нарід, пірваний торжественним поривом, зараз підхопив єї могучим наче громовим голосом: „Гей вітчино наша красна!“ Загудїли оплески, повні жару, окликиви видерли ся з грудий тисячам, і хвилї того одушевленя розплили ся по всїй виставі так, як розходять ся бовдури по морю. З противного боку обізвалась рівночасно музика і до мого уха донесли ся акорди старої ілїрскої мельодиї: „Ще живе наш край коханий!“

Сльози полялись менї з очий, зворушений я сплющив повіки. Довкола мене гудїли тони пісні і маршу — а перед зором духа з'явилась картина епохи, в котрій родились ті пісні, в котрій той жар, котрий я бачив, був доперва в зароді. Тони гудять бес упину, раз-у-раз бренять довкола мене старі акорди, а з невиразних черт складає ся в моїй тямі одна повна картина.

В просторій сали старинного, добре знакомого менї двора у королївского радника і асесора намістничого суду, Томи Банковича, згромадилось численне товариство в день сьв. Гаврїла, на обхід імении господині дому. В пів-темній сали розлягли ся гомони веселих голосів, свавільних жартів і непоздержаного сьміху, а пугарі бренїли наче дзвони. Серед говірки й голосних окликів ти не почув нї одного хорватского словечка. Роззвучали тілько латиньскі орациї старших осіб, нїмецка розмова плила з уст пань і панянок, мадярска з під вусів молодих паничів. Мовчить тілько одна особа, мовчить — отже притягає тебе, — бо не чуєш від неї чужої мови. Се сїдоглава матрона, мати старого господаря дому, котрої молодість випала на часи перед Йосифом II., отже окрім деякої молитви по латинї і сальонової францускої фрази говорила виключно по хорватски. І ось длячого мусїла в сїм добірнім товаристві, в своєму домі, мовчати.

При кінци обіду встав найстарший син Степан, асесор на соймі в Пресбурзї, і попросив, щоб єму було вільно відчитати свої поезиї, написані на честь нинїшного дня, а разом з сим на честь своєї родини. Се був молодець дуже спосібний і розумний, а єго горяча, повна жару душа мала з кождого огляду примiту правдивого, Богом вибраного поета. Товариство приняло предложенє оплесками. Степан зачав читати. Перша поезия — то була гарна латиньска ода, отже коли єї скінчив, старі пане жадали, щоби відчитав єї в друге. Друга була огненна рапсодия угорска, в котрій прославляв хвалу Арпада і побіду мадярского народу. З жаром пірвали єго на коркоші молоді паничі, а старий шляхотский двір тряс ся від голосних покликів „eljen!“ Доперва по кількох хвилях, коли погамували ся в жарі, міг Степан читати дальше, іменно-ж третю свою поезию романтичну нїмецку елеґію, в котрій висказував любов до своєї матери, сестер і старої бабусї. Панї, зворушені гарними словами пісні, залили ся слїзми; мати, сестри а навіть чужі дами з поривом стискали молодця.

Тілько старуха бабуся, котру найбільше славив у поезиї, котра любила єго горячо й завсїгди глядїла на него з гордостю, сидїла

магати в мірі фондів товариства артистів і помічників артистичних.

§. 3. Місцем пробуваня Товариства є місто Львів.

§. 5. Членом Товариства може бути кождий Русин і Русинка, громади, братства церковні і рускі інституциї, що письменно заявлять приступлене до Товариства з одним найменше уділом в квоті 5 злр. а. в.

§. 7. Новопринятий член складає зараз що найменше один уділ членьский (5 злр. а. в.) і вписове в квоті 1 злр. а. в.

§. 15. Члени Товариства мають право: а) брати чинну участь, то є: забирати голос, голосувати, вибирати і бути вибраними на загальнім зборі; б) предкладати Раді надзираючій внесеня і ставити поправки до внесень Ради надзираючої на загальнім зборі; в) побирати дивиденду від своїх удилів; і г) користати безплатно з публичної вистави товариства, та взагалі з всїх добродійств, які Товариство буде подавати своїм членам.

§. 41. Кождий член Товариства має на загальнім зборі право до одного голосу. Єсли член має більше як 10 уділів, прислугує єму право двох голосів. Члени беруть участь в загальних зборах особисто, правні особи заступають їх законні заступники.

§. 51. Річний зиск чистий розділює ся в той спосіб:

а) 10% на фонд резервовий;
б) 20% на фонд запомоговий і емеритальний для урядників і всего персоналу, т. є. артистів і помічників артистичних товариства;
в) 30% на фонд для основаня рускої школи малярскої;
г) 40% на дивиденду від уділів.

Визначуючи наведеними параґрафами обсяг діяльности нашого Товариства, в котрім число членів з кождим днем змагає ся, витаємо з відрадою сей прояв, що поміж принятими доси членами стрічаємо ся часто з іменами руского жіноцтва. Поважні замовленя, які Товариство приняло і запитаня, заповідаючі нові замовленя, упевняють нас в пересьвідченю, що се товариство є природним наслїдком обставин, а талановиті і щирі до праці сили фахові, якими вже нині розпоряджує, подають запоруку, що оно вдоволить усім вимогам нинїшної штуки.

Заходи пп. Ю. Панькевича, Ів. Труша і Андр. Ковальского — членів теперішної Дирекції Товариства — коло его основаня дають нам певність, що і діла Товариства рівнож добрим успіхом вінчати ся будуть.

Строгим наглядом над старанним выконанем замовлень і повною одвічальностию за якість виконаня подає Товариство всім интересованим таку певність, якої поодинокий підприємець, взглядно артист не є в силї подати.

Маємо прото вповнї оправдану претенсию, щоби загал станув солїдарно разом з нами до сеї сериозної праці, памятаючи на то, що лиш через сполучене сил стає громада великим чоловіком!

Віруючи незломно в успіх наших змагань, поручаємо се наше руске Товариство всїй рускій публиці, духовній і сьвітскій, з тою надію, що заявлена нею прихильність для сего Товариства з кождим днем кріпшати буде, і що так спільними силами працюючи, поставимо нашу руску штуку на тій висоті, на якій стоїть она у инших культурних народів. А се власне є цїлию основаного Товариства.

У Львові дня 11. падолиста 1898.

За „Товариство для розвою рускої штуки“: *Василь Нагірний*, голова Товариства. — *Олекса Танячкевич*, заступник голови. — *Клим Волыньский*, секретар. — Др. *Кость Левицкий*, *Антоній П. Пилиховский*, *Александер Скруток*. Члени Ради надзираючої.

Новинки.

Львів дня 16-го падолиста 1898.

— **Доповняючий вибір посла соймового** з повіта Новий Торг (на місце зложившого мандат посла Т. Чарковского-Голєевского) з курії громад сільских, розписало Намістництво на 21 н. ст. грудня с. р.

— **Доповняючий вибір** двох членів ради повітової в Сяноці з ґрупи громад міских, розписала Президия ц. к. Намістництва на день 12-го грудня 1898.

— **Буджет шкільний міста Львова** на рік 1899 буде підвисшений о 45.000 зр. і винесе разом 312.000 зр. З сего буджету мають побудувати нові будинки шкільні, а учителї дістануть 10 прц. додатку дорожняного.

— **Школа для писарів громадских** має отворити ся під опікою Виділу краєвого. Виділ краєвий обчисляє єї після пляну, який буде предложений соймови, на 40 учеників. До школи, в котрій наука буде тревати один сезон, будуть висилані писарі громадскі, а виділ краєвий візве виділи повітові, аби они повизначували нагороди для тих писарів в повітї, котрі добре виповняють свої обовязки. Курс науки в школї буде тревати 4 місяцї, а Виділ краєвий предкладає стипендиї для половини учеників по 100 зр., що разом винесе 2.000 зр., а що кошт устроєня курсу обчислено на 1.600 зр., то разом цїлий курс громадских писарів буде коштувати 3.600 зр.

— **Руский народний театр** у Львові виставить в четвер дня 17-го падолиста в сали „Клюбу почтового“ (в готели Жоржа) на дохід товариства „Руслан“ народну комедию Гр. Квітки-Основяненка „Сватане на Гончарівці“. Ціни місць: Крісло первормдне 1 зр., другорядне 80 кр., третерядне 50 кр., партер 25 кр. Білети продають ся в товаристві „Руска Бесїда“ ринок ч. 10., а вечером при касї. Початок о годинї 7-ій вечером.

— **З Городка** пишуть: Того року навістили миши отсї місцевости городецкого повіта: Угерцї, Ебенав, Стоділки, Вовчуги і Путятичі. Виділ повітовий спровидив заразок Лефлера і зарядив нищене миший. Однако ту роботу треба було обмежити лише на одну громаду Угерцї, де дійстно вигублено шкідників. В инших місцевостях не можна було того зробити, бо нї властителї ґрунтів навіщених мишами, нї громади не хотіли дати з своїх фондів потрібного до заразку хлїба.

— **Самоубийство.** В реальности під ч. 9 при ул. Городецкій, на подвіри за офіцинами найдено вчера рано спалене тїло Казимира Фріца, 19-лїтного помічника лякарничого, родом з Бродів. Коло трупа лежав револьвер. З причини, що цїле тїло було спалене, не найдено рани від кулї, однако здогадують ся, що Фріц обливши себе нафтою, застрілив ся, а коли від стрілу займила ся на нїм одїж, згорів. Трупа відставлено до міскої трупарнї, де буде переведена лїкарска обдукция.

— **Огнї.** В Витковї новім знищив пожар майже цїлий фільварок маршалка ґр. Стан. Бадеьного, де були нагромаджені великі запаси збіжа і паша. Погоріли шопи і стодоли з усім, що в них було, а з рільничих знарядів і машин удало ся вирятувати ледве два вози.

— **Нещастна пригода** лучила ся — як доносить Коломийска ґазета — в Шепарівцях. В суботу вибрав ся з Коломиї підприємець зелїзничий Горовіц, аби виплатити робітників. В Шепарівцях кінь запряжений до візка сполошив ся. Візок перевернув ся і Горовіц дістав ся під него, а кінь тягнув его так довго, доки не пірвав упряжи. Кінь побіг дальше, а Горовіца найшли селяни на дорозї вже нежиеого.

— **Наглою смертию** погиб вчера у Львові 60-лїтний робітник Гусак. Удушили его ґази в домі при ул. 29 падолиста ч. 31 підчас чищеня каналїз.

— **Анархістичні пляни.** В часї розправи против Люккенього, полїциянт Екіе, котрий пильнував Люккенього, зізнав, що Люккенї оповідав єму о плянах анархістів. Хотяй князь орлеаньский уйшов з житем, виїхавши два дни скорше з Женеви, то его дни мимо того вже почислені і до кінця сего року мусить князеви те саме стати ся, що цїсаревій Єлисаветї. Наколиб до торічного замаху на короля Гумберта був призначений Люккенї, то замах був би удав ся.

тихо, мовчки. Коли внук приступив до неї, щоби і від неї дістати поцілуй, она подала єму руку поцілувати і сказала:

— Спасибі тобі, дитинко! Се мусить бути щось гарне... але я не знаю об тім нїчого... Я не розуміла тебе. Чом же ти менї сего не сказав по хорватски?

— По хорватски? — підхопив внук здивований, і цїле товариство вибухло сьмїхом.

Старуха з жалїсним лицем хотїла повторити свої слова, коли нежданo отворились двері салї і увійшов новий гість.

— Vivat clarissimus dominus! — покликнув хозяин, а за ним цїле товариство. Прихожий поклонив ся товариству вічливо й чепурно. Був се чоловік гарний з лиця, чемний, ще дуже молодий. Чепурні шати найновійшої французскої моди добре приставали до его стрункої постави середнього росту. Вибагливі сьвітові манери пробивали ся в кождім русї. В нїжних, гарних чертах подовгастого лиця, в огненнім великім оці, на білім високім чолї можна було добачити величний ум: в міцно і твердо стиснутих губах ти вичитав би невмолиму волю. Буйне, хвилясте волосє, досить довго запущене, надавало тїй гарній голові справжний Аполлоновий характер.

Се був Ґай — тогді ще тілько др. Людовик Ґай, молодий учений, котрий що-тілько повернув з чужих країв.

По коротких повитанях хозяин посадив Ґая биля себе а з усїх боків обсипали его питанями про его житє за границею, про чужі краї... Всї позирали з якоюсь гордостю й заінтересованем на молодого гарновидого чоловіка, котрий уже одержав степень доктора. Тілько чудним видавалось їм те, що на всї їх запити він одвічав по хорватски. Вкінци станув перед ним старий піджупан Ілич, завзятий оборонник муніципальних прав королївства і латиньскої мови та й розповів єму тілько-що зайшлу сцену.

— Ви зрозумієте мабуть бажане старенької? — додав старець з іронїєю.

Ґаеви заіскрились очи, а гарне лице запалало румянцем. Поки старець розповідав єму, що стало ся, він крутив ся неспокійно на кріслї. Нараз зірвав ся і соколиним своїм поглядом окинув цїле товариство.

— А хто-ж то незрозуміє бажаня ясновельможної панї? Не вже-ж оно не єсть так природне, як природно, що земля обертаєсь довкола сонця, що потік плине до своєї ріки, а ріка квапить ся до свого моря?...

По сих словах Ґай встав, а дзвінкий могучий голос, дрожав зі зворушеня:

— Яж вам кажу, що сам Бог хотїв, щоби те бажане було висказане. Менї просто здаєть ся, що всемогучий Творець нарочно дарував ясновельможній пани довгі лїта, щоби внук почув з тих поважних уст те бажане — і щоб его сповнив. А ви, преславні високородні панове, котрі осьміяли те бажане, певно не були-ж сего вчинили, як би пригадали собі тї звуки, котрі дзвенїли над вашою колискою! Хиба-ж ті тони не так чарівні, не так солодкі та гарні як гарна пісня соловіїна, як мило бренять струни лїри? а чого-ж не можна-б висказати тою мовою?... Ох, усе... усе!

І Ґай підніс руку до неба, неначе там глядав потверджения своїх слів, потім потряс головою, як коли-б щось пригадав собі.

— Позвольте, пане, свої стихи! — сказав звертаючись до Степана і швидко вхопив папери до рук. — Ось, ласкава панї, попробуемо сповнити ваше бажане!

Кажучи се, Ґай чемно поклонив ся старусї.

Він читав якусь хвильку по тихо стихи, коли між тим цїле товариство сидїло під враженем его слів тихо і спокійно. Нараз випрямив ся і тримаючи перед собою оригінал нїмецкий, заімпровізував переклад стиха в рідній мові. Всї здивувались і глядїли на него, наче на яке диво. Чого-ж не міг би він тогдї доказати в великім своїм жарі? Солодка рідна мова пориває серця присутних і ще не дійшов до половини стиха, а вже кождий з них дрожав зі зворушеня й радости, а як скінчив, повитало его грімке „vivat!“ — коли між тим приступила до него старуха і обняла руками за шию. Сам поет взяв мовчки зі слїзми в очах свій нїмецкий стих, спалив его на сьвічці.... і зараз потім приступив до Ґая, в жаром притис его до груди і просив, щоби став єму братом.

— Хиба-ж се не чудна мова? — говорив Ґай, стоячи дальше. — І той дар Божий ми самі відпихаємо від себе! Ох, панове.... хиба-ж може істнувати нарід без своєї мови? Анї ти-

— **Поїзд в огни.** В зелїзничих магазинах в Рубе у Франциї вибухнув пожар і знищив поїзд, що складав ся з 65 вагонів, наповнених вуглем. Пожар був би прибрав більші розміри, але сторожі пожарній удалось его зльокалїзувати.

— **Барон-опришок.** В Капальонго під Палермом увязнено барона Юконо, котрий від довшого часу занимав ся розбійничим ремеслом і був пострахом для цїлої околиці. Остатною его справою було обрабоване одного купця, що его напав Юконо на прилюдній дорозі і забрав у него в готівцї 8.000 зр.

— **Зріст міст в Японії** в остатнім десятьлїтю показує ся, після сегорічної урядової статистики, небувалим деинде на цїлій кули земскій. Токіо в остатних десяти лїтах зросло майже о половину і тепер оно числить 1,300.000 мешканців; Йокогама з 89.000 в 1886 році зросла до сего року на 180.000. Кобе з 80.000 на 185.000, Осака з 360.000 на 510.000 і т. д. В 1886 році було в Японії 117 міст з числом мешканців по-над 100.000, а сего року є вже таких міст 220. Всего-ж населеня начислено тепер в Японії кругло 45 мілїонів. А і культура в тім краю — промисл і наука — росте на причуд скоро.

— **Помер** о. Ісидор Лукасевич, парох Рибна, деканата косівского, дня 13-го падолиста в 57-ім році житя, а в 31-ім сьвященьства.

Господарство, промисл, торговля, гігієна і виховане.

Добрі ради.

☞ **Не спускайте ся на льоси і не купуйте їх, коли на них не знаєте ся, не порадившись когось, що на них розуміє ся, а вже нїяк не купуйте їх від аґентів, бо заплатите дорого за науку.**

Ми вже нераз і не два остерігали на сім місци перед купованем льосів особливо у тих аґентів, що волочать ся по краю і визискують темноту або легковірність наших людий; нинї мусимо ту осторогу знову повтаряти. Отже передовсїм звертаємо увагу на то, що не треба нїколи за богато, ба, не то за богато, але таки майже зовсїм не потреба спускати ся на якесь щастє, з боку бо дїйстне щастє лежить лиш в нас самих а не в льосах анї не в льотериї. Преці гра на льотериї або гра в льоси вже з гори так обчислена, щоби не принесла страти тому, що устроює льотерию або видає льоси. Треба вже з гори мати то на увазї, що не всї, котрі поставлять на льотерию, або роскуплять льоси, мусять виграти; ба, не то не всї, але хиба лиш якась маленька часть може щось виграти. Можна остаточно спробовати щастя і поставити деколи на льотерию або купити які льоси, але при тім треба вже наперед памятати, що далеко скорше можна програти як виграти. Длятого нїхто не шукає поліпшеня своеї долї в льотериї і нехай не обезпечує своеї будучности на льосах. Що наші люди такі скорі до граня на льотериї і до купованя льосів, се може й не дивота. Так буває всюди, де нарід бідний а при тім темний і внаслїдок того непорадний та непідприємчивий. Такі люди гадають, що лиш від разу можна стати богачем, отже шукають способів до того та чіпають ся першої лїпшої нагоди. А що така вже натура людска, що чоловік найскорше вірить в то, чого бажає, то такі люди попадають ся легко в сїтку, яку заставить на них навіть досить незручно перший лїпший обманець. Отсе все причина, для чого наші люди так охотно купують льоси навіть зовсїм приватних, одноразових, добродїйних льотерий, длячого у нас заграничні і свої мантії, так легко обдурюють людий і забирають у них послїдний гріш. Єсть у нас богато таких, котрі чи не можуть чи не хотять того розуміти, що н. пр. добродїйні льотериї не на то, щоби на них як найбільше виграти, але противно на то, щоби закупити як найбільше льосів а як найменше виграти; їм то байдуже, для них досить лиш побачити льос а вже зараз росте в них надія, що виграють тисячі і в одній хвили станують богачами. Се єсть причиною, що як-раз найбіднїйші з помежи нас, купують н. пр. льоси льотериї, котру устроює товариство приватних урядників почтових у Відни, льоси льотериї на будову якоїсь церкви десь в Чехах і т. п. гадаючи, що на таких льотериях щось виграють і поправлять свою долю. Ще инші уважають перші лїпші льоси за такі цїнні папери, на котрих можна оперти будучність не лиш свою але й цїлої родини. Отже купують ті льоси від кого небудь не питаючи, хто він і які ті льоси. Досить, щоби їм лиш показати який мальований папір, на котрім би було написано, що на ті а ті льоси можна велику суму виграти і мусить ся виграти, бо то така льотерия, що на нїй лиш виграє ся, — а они вже готові купити навіть не сам льос, на котрім не знають ся, але якийсь мальований і задрукований папір без всякої вартости. Та нехай би то ще лиш темні селяни ставали ся жертвою такого простого обманьства — а то бувають люди, що преці мають і повинні мати претенсию до інтеліґенциї, то бувають н. пр. учителї і сьвященики, як то знаємо з досьвіду. Не дивота отже, що у нас манїпулюють всїлякі заграничні мантії, найчастїйше з Угорщини і з Німеччини і знаходять богато легковірних. Перед такими мантіями остерігаємо особливо. Також пригадуємо що т. зв. клясова льотерия чи она угорска, чи гамбурґска чи яка инша у нас заказана і не треба давати ся на ню ловити.

Телеґрами.

Відень 16 падолиста. Вчера відбули ся збори „Союза долїшно-австрийских співаків“. Президент союза, Гофман, виголосив стоячи промову, в котрій підносив високо заслуги Монарха і его дїяльність, а відтак під проводом диригента хору, Кремзера, відспівали присутні гимн народний. Збори вислали до Цїсаря телеґраму з вірнопідданчою заявою.

Мадрид 16 падолиста. Поголоски о згодї іспаньских делеґатів на американьскі жаданя безосновні. Між правительством іспаньским а іспаньскою мировою комісиєю єсть цїлковите порозуміне в тій справі.

Женева 16 падолиста. Оборонець Люкенього вніс відклик від вимірeної кари.

Париж 16 падолиста. Мінїстер маринарки Льокроа порішив утворити нову резервову ескадру.

Кольонія 16 падолиста. Вислане цїлої анґлїйскої ескадри до Ґібральтару уважають дуже підозрілим знаком. Здаєть ся, що Анґлїя стане по стороні Америки в єї спорі з Іспанією о Филипини.

Надіслане.

тул королївства, анї наші права.... нїщо не єсть так міцною твердинею вольности й будущини сеї сьвятої землї, що нас зродила, як наша мова.... мова наших материй, наших дїтий! Вертаю з далекого сьвіта, з богато міст.... від богато народів. Всюди я бачив, що кождий нарід любить свою мову, для неї живе й умирає. Тілько у нас мусить поет співати: „Иньший нарід тїшить ся тим, а мене цурають ся мої сини. Хорват утопив у багнї свою мову і бажає винищить в иньший нарід!“... Нї, панове, нї! сего не може бути!

І Ґай говорив дальше про великий славяньский сьвіт, де всюди говорять братньою мовою, — а его голос сим разом то дзвенїв солодко і мило, то шумів шумом могучої ріки, очи блищали з пориву й жару, а на лице виступили румянцї правди й любови. Нїхто не міг опертись силї его голосу і жарови того пересьвідченя. Коли перестав говорити, старі і молоді, панове й дами, прибігли до него, щоби пригорнути его до серця, разом з ним славити рідну мову, до сеї пори занедбану.

Неначе на чийсь поклик розлягла ся в ту хвилю на подвірю весела сїльска пісня. Єї співали женчики, що приносили пшеничний вінок. Ґай замовк, а з ним цїле товариство. Коли на подвірю затихла співанка, він заспівав на ту саму народну арию свою власну пісню: „Ще живе наш край коханий!“

Тепер загальне одушевленє перейшло всяку границю. З тих самих людий, котрі ще за годину перед тим висьмівали бажанє старої Хорватки, щоб єї внук писав стихи по хорватски, учинив той великий чародій чи сьвятий апостол найзавзятїйших патріотів! Збудила їх правда!

Забава тревала ще довго, але вже зовсїм нова забава. Замісць звичайних „латиньских жартів“, замість пустих тоастів і мадярских „віватів“ — гомонїли тепер слова Ґая, котрий прославляв славяньских братів, розказував про колишню славну минувшину батьківщини та сьміло й енерґічно чертав картину бувальщини.

Заки настала ніч, Ґай мав уже сорок до пятьдесять учеників, котрі на другий день розносили его слова дальше. Перед від'їздом Ґай, затаюючи зворушенє, відвернув ся до вікна. На небі ще сьвітились зьвізди, а високо над півмісяцем блищала рання зоря.

— От само небо благословить нашу задачу! Чи бачите там на лазурі небеснім наш старинний герб? Нехай же й тепер буде він нашим знаменем!...

Так ось зі старого шляхотского двору заблисло проміне нової доби, в початку слабе й мале, пізнїйше що-раз більше — а наконець велике, як великий був той, що его запалив.

Сегодня серед блесків вистави мої уста шептали его імя — і коли вже замовкла музика й затихла пісня, а люди розійшлись і вник мій привид, — то ще й тепер складають ся менї під пером два слова: Слава Ґаєви!

За редакцию відповідає: Адам Кроховецкий.

Поручає ся
торговлю вин **ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.**

TYGODNIK ILLUSTROWANY

З роком 1899-им розпочинаємо 40-ий рік істнованя нашого письма, хотячого і дальше бути приятелем кождого дому.

Завдяки моральній і материяльній підпорі суспільности, наш „Tygodnik", почавши від скромного початку, міг розширити ся і станути на рівній степени з подібними видавництвами цілої Європи.

По мисли засади; „Поводженє обовязує", старати ся будемо й дальше поступати наперед, аби бути першими в ряді ілюстрованих письм.

Почавши від 1-го січня 1899 року **розширяємо значно додаток повістий** „Tygodnika": **кождий передплатник** нашого письма, крім самого письма і дотеперішного додатку повістий, додаваного в аркушах і занимаючого найзнаменитші твори чужої літератури, **одержить**

без ніякої доплати

(ані за книжки, ані за їх пересилку)

12 томів письм

ГЕНР. СЄНКЕВИЧА.

Письма Сєнкевича вийдуть в новім, старанім виданю, **виключно для передплатників** „Tygodnik-a illustrowan-ого" і обіймуть — виïмавши спопуляризовану вже трилоґію —

всї новелї, повісти, листи з подорожий,

одним словом: цїлий доробок лїтературний знаменитого писателя, котрий здобув вже славу і популярність в цїлім съвітї.

Кождий том **Бібліотеки СЄНКЕВИЧА** обнимати буде що найменше **10 аркушів**, формату звичайної 8-ки, **на добрім папері і добрим друком.** Загальне число томів буде около 30, містячих в собі слїдуючі твори Сєнкевича:

НОВЕЛЇ. Stary sługa. — Hania. — Szkice węglem. — Janko Muzykant. — Przez stepy. — Orso. — Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela. — Komedya z pomyłek. — Za chlebem. — Latarnik.— Niewola tatarska.— Jamioł. — Bartek zwycięzca. — Ta trzecia. — Sachem.— Sielanka.— Walka byków w Hiszpanii. — Wspomnienia z Mariposy. — Z puszczy Białowieskiej. — Wycieczka do Aten.— Wyrok Zeusa. — Z wrażeń włoskich. — Organista z Ponikły. — U źródła. — Lux in tenebris lucet. — Bądź błogosławiona. — Pójdźmy za Nim.

ЛИСТИ З ПОДОРОЖИЙ по Америцї і Африцї. — Листи з Риму, Венециї і Парижа.

ЛИСТИ О ЗОЛЇ.

ДРАМАТ. Na jedną kartę. — Czyja wina?

ПОВІСТИ. Bez dogmatu. — Rodzina Połanieckich. — Quo vadis, повість з часів Нерона.

Тим способом в протягу кількох лїт, кождий передплатник „Tygodnik-a illustrowan-ого", одержуючи річно звиш 120 аркушів найлїпших творів лїтератури польської, стане властителем бібліотеки Сєнкевича, недоступної доси задля високої цїни для ширшого загалу читаючих.

Редактор: Др. ЙОСИФ ВОЛЬФ.

В слїдуючім роцї „Tygodnik" друковати буде одночасно **дві повісти оригінальні,** іменно, крім

„KRZYŻAKÓW" СЄНКЕВИЧА

зачнемо з Новим Роком 1899-им друк більшої повісти п. з.:

„ARGONAUCI" Елїзи Ожешкової, і ПРУСА „ТАМ!"

Посїдаємо також оригінальну працю славного нинї заграницею писателя **Станїслава Пшибшевского,** котрий написав для нас по польски поему прозою п. з.: **„JASNE NOCE"** ілюстровану К. БРОНЕВСКИМ.

Крім того в части белетристичній маємо запевнене сотрудництво таких писателїв, як: **Bałucki Michał, Ks. Chełmicki Zygmunt, Gliński Kazimierz, Gomulicki Wiktor, Jankowski Czesław, Jeske-Choiński Teodor, Jordan, Konopnicka Marya, Lubowski Edward, Or-ot, Reymont Władysław. Marya Rodziewiczówna, Sewer, Szymański Ad., Tetmajer Kaz.** i і.

Також помістимо для нас написані три специяльні студиї: **„WSPÓŁCZEŚNI POECI POLSCY"** написав А. ЛЯНҐЕ. **„NOWA BELLETRYSTYKA POLSKA"** нап. А. ПОТОЦКИЙ. **„O KRYTYCE WSPÓŁCZESNEJ POLSKIEJ"** нап. Володисл. ЯБЛОНОВСКИЙ.

Посїдаємо також студию порівнавчу **Іґн. Матушевского:** **„Stanowisko Mickiewicza w literaturze powszechnej",** та працю Л. КОРОТИНЬСКОГО **„O TOMASZU ZANIE".**

Помістимо також незнані доси

LISTY ZYGMUNTA KRASINSKIEGO do Delfiny Potockiej (1839-1843), з поясненями Раймунда Станїслава КАМІНЬСКОГО.

Знаний фільософ і знаток Плятона п. **В. Лютославский,** жертвував нам оригінальну а дуже популярну розвідку п. з.:

„Istnienie duszy",

в котрій, на підставі науковій доводить, що в чоловіцї треба конче признати істнованє індивідуально-духового початку.

Дальші серії цїкавої статї **Олександра Кравсгара** **„O DAWNYCH PAŁACACH WARSZAWSKICH",** з многими ілюстрациями, вже маємо, а крім того дуже інтересну річ **Г. Садовского** п. з.:

„ORDERY I OZNAKI HONOROWE DAWNEJ POLSKI".

В безплатнім додатку повістевім помістимо новий роман історичний звістного нинї угорского автора **Юлїя Вернера** п. з.:

„Z POPIOŁÓW".

Красний той і занимаючий роман з часів угорских війн домових, перетолкувала для „Tygodnik-a" п. В. Ярошевска.

В ЧАСТИ ІЛЮСТРАЦИЙНІЙ подамо **репродукції найзнаменитших малярів наших також і красками.**

Видавці: ҐЕБЕТНЕР і ВОЛЬФ.

Передплату для ЛЬВОВА і ГАЛИЧИНИ приймає, числа оказові і проспекта даром висилає

Головна Аґенция і Експедиция „TYGODNIKA" у Львові

Пасаж Гавсмана ч. 9 і всї книгарнї і контори письм.

Передплата виносить з додатками і премією т. є. з 12 томами письм Сєнкевича:

У Львові: квартально: **3** зр. **60** кр., піврічно: **7** зр. 20 кр., річно: **14** зр. **40** кр.

В Галичинї з пересилкою почтовою: квартально: **3** зр. **75** кр., піврічно: **7** зр. **50** кр., річно: **15** зр.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).